

Original Research Article

ความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารกับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

Adversity Quotient of Administrators and High-Performance Organization of Schools Under the Samutsakhon Primary Educational Service Area Office

คณพศ ไครสมุท¹ & วรกาญจน์ สุขสดเขียว²

Kanapod Kraiamut^{1*} & Vorakarn Suksodkiew²

ARTICLE INFO

Name of Author &
Corresponding Author: *

1. คณพศ ไครสมุท

Kanapod Kraiamut

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศิลปากร

Department of Educational
Administration, Silpakorn University,
Thailand.

Email: D74315@gmail.com

2. ดร.วรกาญจน์ สุขสดเขียว

Dr. Vorakarn Suksodkiew

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศิลปากร

Department of Educational
Administration, Silpakorn University,
Thailand.

Email: p_intarak@yahoo.com

คำสำคัญ

ความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรค; องค์กรสมรรถนะ

สูง

Keywords:

Adversity Quotient; High Performance
Organization

Article history:

Received: 24/04/2024

Revised: 19/05/2024

Accepted: 26/07/2024

Available Online: 30/09/2024

ABSTRACT

The objectives of this research were to determine 1) the administrator's adversity quotient of schools under the Samutsakhon Primary Educational Service Area Office 2) the high-performance organization of schools under the Samutsakhon Primary Educational Service Area Office and 3) the relationship between administrator's adversity quotient and high-performance organization of schools under the Samutsakhon Primary Educational Service Area Office. The sample of this research consists 86 schools under the Samutsakhon Primary Educational Service Area Office. The respondents from each school consisted of one school administrator and one teacher, in the total of 172 respondents. The instrument employed for data collection was an opinionnaire about the administrator's adversity quotient concept based on Stoltz and high-performance organization concept based on Linder and Brooks. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.

The research findings were as follows: 1. The administrator's adversity quotient of schools under the Samutsakhon Primary Educational Service Area Office, as a whole and an individual, were at the highest level. The arithmetic mean ranking from the highest to lowest were as follows; 1) origin and ownership, 2) endurance, 3) control and 4) reach. 2. The high-performance organization of schools under the Samutsakhon Primary Educational Service Area Office, as a whole and an individual, were at the highest level. The arithmetic mean ranking

How to Cite:

Kraisamut, K. & Suksodkiew, V. (2024). Adversity Quotient of Administrators and High-Performance Organization of Schools Under the Samutsakhon Primary Educational Service Area Office. *Journal Dhamma for Life*, 30(3), 682-704

from the highest to lowest were as follows; 1) passionate, 2) open and collaborative, 3) accountable, 4) innovative and flexible, 5) outcome – oriented and 6) client – centered. 3. The relationship between administrator’s adversity quotient and high-performance organization of schools under the Samutsakhon Primary Educational Service Area Office were in a high correlation with a significance level at .01.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) ความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร 2) ความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 86 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 2 คน ประกอบด้วยผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน และครู จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 172 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวคิด สทอลล์ซ์ และความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา ตามแนวคิด ลินเดอร์และบรูคส์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ความสามารถในการรับรู้สาเหตุและความรับผิดชอบ 2) ความสามารถในการอดทนต่อความยืดหยุ่นของปัญหา 3) ความสามารถในการควบคุม และ 4) ความสามารถในการรับรู้ขอบเขตผลกระทบของปัญหา ตามลำดับ 2. ความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ความกระตือรือร้น 2) การเปิดกว้างและร่วมมือ 3) ความรับผิดชอบ สามารถรายงานและตรวจสอบได้ 4) การสร้างสรรค์นวัตกรรมและมีความยืดหยุ่น 5) มุ่งเน้นผลลัพธ์ และ 6) มุ่งเน้นผู้รับบริการหรือกลุ่มเป้าหมาย ตามลำดับ 3. ความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารกับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง

บทนำ

กระแสโลกาภิวัตน์ปัจจุบันยังผลกระทบยิ่งต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมืองการปกครอง ด้วยความเจริญในศาสตร์สาขาความรู้ต่างๆ ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงของสถานะเศรษฐกิจ สังคมสิ่งแวดล้อมและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่รวดเร็วขึ้น และเข้าสู่ยุคของ VUCA (volatility: V, uncertainty: U, complexity: C, ambiguity: A) ที่มีความผันผวน ความไม่แน่นอน ความซับซ้อน และความคลุมเครือ ตลอดจนผู้คนให้ความสนใจด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากขึ้น ส่งผลให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ที่เข้ามาช่วยสนับสนุนการดำรงชีวิตของคนในสังคม ทำให้พฤติกรรม การดำรงชีวิตของผู้คนในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไป (สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน, 2566: 4) นอกจากนี้ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ก่อให้เกิดรูปแบบของโลกไร้พรมแดนที่เชื่อมโยงโลกเข้าไว้ด้วยกัน มีการไหลเวียนแลกเปลี่ยนอย่างเสรีและไร้ขีดจำกัด โดยมีฐานของความรู้ การศึกษาเป็นกลไกเครื่องมืออันสำคัญยิ่งของความเจริญก้าวหน้าและการพัฒนา ผลกระทบจากโลกาภิวัตน์ต่อการดำเนินชีวิตทั้งในระดับนานาชาติ ระดับสังคมประเทศ ระดับชุมชนและระดับบุคคล (สุภาวดี ขุนทองจันทร์, 2559) ผลกระทบนั้นมีทั้งด้านที่เป็นคุณและด้านที่เป็นโทษ บางส่วนได้รับประโยชน์อย่างมากมาจากโลกาภิวัตน์ แต่ในขณะเดียวกันหลายสังคมหรือหลายชาติมีความเสียหายเปรียบมากยิ่งขึ้นจากการก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์นั้น กล่าวคือ ด้วยความไม่สมดุลในโลก (global imbalance) โดยเฉพาะช่องว่างระหว่างผู้ที่ถูกทิ้งไว้ข้างหลังกับผู้พัฒนาแล้วทั้งในบริบทประเทศและบุคคล เป็นมูลเหตุหนึ่งอันนำไปสู่ปฏิกริยาต่อต้านโลกาภิวัตน์และความรู้สึกต่างๆ เช่น ปฏิเสธ กลัว ระมัดระวัง ถูกบังคับ โดยในช่วงเวลากว่าสิบปีที่ผ่านมาเกิดการแข่งขันกันทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การสื่อสารและเศรษฐกิจ สังคมอย่างรุนแรง ความรู้ที่เป็นกลไกและบาทฐานหนึ่งแห่งการพัฒนาดังกล่าวจึงมีบทบาทอย่างสำคัญยิ่งในทุกภาคส่วนและได้รับความสำคัญเพิ่มมากขึ้นมีเฉพาะแต่ในสถานศึกษา แต่ครอบคลุมในทุกมิติ ทุกองค์กร ทุกกิจกรรม ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมการเมืองการปกครอง วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี เป็นต้น

โลกในยุคปัจจุบันและอนาคตจึงเป็นโลกของการใช้ความรู้เป็นฐาน อย่างเข้มข้น แสวงหาและพัฒนาความรู้ เพื่อเพิ่มศักยภาพ ชีตความสามารถในการแข่งขันเพื่อสร้างยั่งยืนของแต่ละประเทศ หากพิจารณาการศึกษาปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่าการศึกษเป็นส่วนที่รับผลจากโลกาภิวัตน์อย่างมาก ในการที่จะประเมินคุณภาพของประเทศและคุณภาพของประชากร สำหรับประเทศไทย แนวทางการจัดการศึกษามีเป้าหมายปลายทาง คือ ความมุ่งหวังที่จะให้ผู้เรียนที่เข้าสู่ระบบการศึกษาเป็นคนที่มีความรู้ มีทักษะและประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษาไปใช้เป็นประโยชน์ได้ในการศึกษาต่อหรือในการปฏิบัติงาน รวมถึงการดำรงชีวิตได้มากขึ้นเพียงใด นอกจากนี้การศึกษายังสามารถสร้างคุณลักษณะของความเป็นประชากรที่มีคุณภาพ นั่นคือ ประชากรที่สร้างประโยชน์ให้กับสังคมเป็นผู้ที่เห็นคุณค่าของส่วนรวมมากกว่าส่วนตน เป็นผู้ที่มีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการธำรงรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีหรือวัฒนธรรมของตนเองและในขณะเดียวกันเป็นผู้ที่ยอมรับและให้เกียรติผู้

ที่มีความแตกต่างด้วย (กัญญา เอี่ยมพญา และคณะ, 2564: 352-360) การสร้างประชากรให้มีคุณภาพของแต่ละประเทศ ก็คือการสร้างประชากรด้วยระบบการเรียนรู้ ประเทศใดมีประชากรที่มีคุณภาพ พร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงและสามารถสร้างความเป็นเอกภาพของชาติได้ ย่อมแสดงถึงศักยภาพของประเทศนั้นๆ ซึ่งประเทศไทยได้ตระหนักความเปลี่ยนแปลงทางสังคมดังกล่าวนี้จึงมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบการเรียนรู้ในประเทศอย่างต่อเนื่อง

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และกรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานและความสำคัญของความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรค

ความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรค (adversity quotient) เป็นแนวความคิดของ สทอลล์ ในหนังสือที่มีชื่อว่า adversity quotient : Turning Obstacles into Opportunities ทฤษฎีที่สร้างขึ้นจากงานวิจัย มากกว่า 600 ชิ้น จากมหาวิทยาลัยมีชื่อเสียงและงานศึกษามากกว่า 500 ชิ้นทั่วโลก ความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรค มีกรอบแนวคิดเชิงปฏิบัติหลัก 2 ประการ คือ หลักการวิทยาศาสตร์ที่สามารถพิสูจน์ได้ และการนำมาประยุกต์ใช้ในโลกแห่งความเป็นจริง องค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานสำคัญของความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรค ประกอบด้วย 3 สาขา อันได้แก่ ด้านจิตวิทยาปริชาน (cognitive psychology) ประสาทสรีรวิทยา (neurophysiology) และจิต-ประสาทภูมิคุ้มกัน (psycho-neuroimmunology)

ความสำคัญของความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรค

ความฉลาดของมนุษย์มีส่วนอย่างมากในชีวิตประจำวัน ตัวอย่างสถานการณ์ เช่น เมื่อมีการสัมภาษณ์ ความฉลาดทางเชาว์ปัญญา (IQ) จะมีส่วนช่วยให้ผ่านการทดสอบเพื่อให้คุณมีคุณสมบัติ จากนั้น ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ของเราจะช่วยให้คุณติดต่อกับผู้สัมภาษณ์ ทำงานและพัฒนาความสัมพันธ์กับลูกค้าและเพื่อนร่วมงาน จากนั้นเมื่อระบบเปลี่ยนไปหรือเมื่อคุณต้องเผชิญกับความท้าทายในการทำงาน คุณต้องมีความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรค (AQ) เพื่อรองรับและเอาชนะปัญหาและปรับให้เข้ากับวิธีการใหม่ในการแสดงบทบาทของคุณ ความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคมักเกี่ยวข้องกับความมั่นคง ความแข็งแรงและความทนทาน การปรับปรุงความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงาน ผลผลิต การแก้ปัญหา คุณภาพชีวิต แม้กระทั่งอายุยืนของคุณและสุขภาพโดยรวม ตามแนวคิดทฤษฎีของ สทอลล์ ได้เสนอว่า ความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรค (AQ) นั้น มีองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญยิ่ง 2 ประการ คือ ประการแรกทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ที่สามารถพิสูจน์ได้ และองค์ประกอบประการถัดมา คือ สามารถนำหลักการจากทฤษฎีเหล่านั้นมาใช้ได้จริง จากผลการศึกษาที่ผ่านมาทำให้เราเข้าใจมากขึ้นถึงตัวกำหนดความสำเร็จ ทั้งในด้านการปฏิบัติงานและการดำเนินชีวิต ซึ่งส่วนหนึ่งนั้นคือ ความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรค นั่นเอง

แนวคิดความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคนอกจากจะสามารถนำมาใช้กับบุคคลได้แล้ว ยังสามารถนำมาใช้กับกลุ่มบุคคลได้อีกด้วย โดยช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพของทีมงาน (teams), สัมพันธภาพระหว่างกัน

(relationships), ครอบครัว (families), องค์กร (organizations), ชุมชน (communities), วัฒนธรรม (cultures) และสังคม (societies) โดย AQ สามารถใช้เป็นเครื่องมือพยากรณ์ความสำเร็จของสิ่งต่างๆ ได้ถึง 17 อย่าง (Paul G. Stoltz, 1997: 9) ได้แก่ 1. ผลการปฏิบัติงาน (performance) 2. แรงจูงใจ (motivation) 3. การให้อำนาจแก่พนักงาน (empowerment) 4. ความคิดสร้างสรรค์ (creativity) 5. การเพิ่มผลผลิต (productivity) 6. การเรียนรู้ (learning) 7. กำลังงาน (energy) 8. ความหวัง (hope) 9. ความสุข ความกระปรี้กระเปร่าและความสนุกสนาน (happiness, vitality and joy) 10. สุขภาพอารมณ์ (emotional health) 11. สุขภาพกาย (physical health) 12. การยืนกราน เดินหน้าไม่ถอย (persistence) 13. ความยืดหยุ่น (resilience) 14. การพัฒนา (improvement overtime) 15. เจตคติ (attitude) 16. ความอายุยืน (longevity) 17. การตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง (response to change)

องค์ประกอบและลักษณะของผู้ที่มีความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรค

สทอลซ์ (Stoltz) กล่าวถึง องค์ประกอบของความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคว่ามีอยู่ 4 ส่วนประกอบ ซึ่งใช้ในการประเมินระดับของความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรค ซึ่งถูกเรียกว่า CO2RE ซึ่งมาจากอักษรนำหน้าคำของมิติด้านต่างๆ ดังนี้

1. ความสามารถในการควบคุม (C = control)

หมายถึง การรับรู้ถึงความสามารถของตนเองในการควบคุมปัญหา และสามารถข้ามผ่านปัญหาอุปสรรคไปได้ เป็นความสามารถในการควบคุมเริ่มต้นที่การรับรู้ว่ามีสิ่งต่างๆ สามารถทำให้เกิดขึ้นได้ ดังนั้น จึงเป็นเรื่องยากที่จะประเมินถึงพลังของการรับรู้ถึงความสามารถในการควบคุมว่ามากแค่ไหน ความสามารถในการควบคุมอุปสรรค มีผลโดยตรงกับการเสริมกำลังใจและการชักจูงมีอิทธิพลต่อมิติทุกมิติใน CO2RE คนที่มีความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคสูงกับคนที่มีความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคต่ำมีความแตกต่างในมิติด้านความสามารถการควบคุมผู้ซึ่งมีระดับความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคสูงจะรับรู้ได้ถึงความสามารถในการควบคุมเหตุการณ์ต่างๆ ในชีวิตได้มากกว่าผู้ซึ่งมีระดับความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคต่ำ ผู้ซึ่งมีระดับความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคสูงจะมีแนวโน้มเป็นผู้ที่มีความพยายามในการที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ให้สำเร็จตามปรารถนา มีความแข็งแรง พันทิพย์ได้เร็วและตัดสินใจอย่างกล้าหาญ ส่วนผู้ที่มีความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคต่ำ มักทำตามความเชื่อ ของตนเอง เช่น เชื่อว่าตนเองไม่มีความสามารถ มิติด้านนี้ของความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคเป็นด้านหนึ่งที่สำคัญที่สุดที่แยกออกมาและเพิ่มขึ้นจากทฤษฎี การมองโลกในแง่ดีของเซลีแมน เนื่องจากทฤษฎีการมองโลกในแง่ดีของ เซลีแมน ไม่ได้กล่าวเกี่ยวกับผลกระทบจากการรับรู้ความสามารถในการควบคุม เมื่อต้องตอบสนองกับปัญหาและอุปสรรค แต่กล่าวว่า การควบคุมทำให้เกิดการมีอำนาจแก่ตนเองและการมีอิทธิพลโดยตรง

วัตถุประสงค์

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาการวิจัยและสามารถตอบปัญหาดังกล่าวได้ชัดเจน ผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

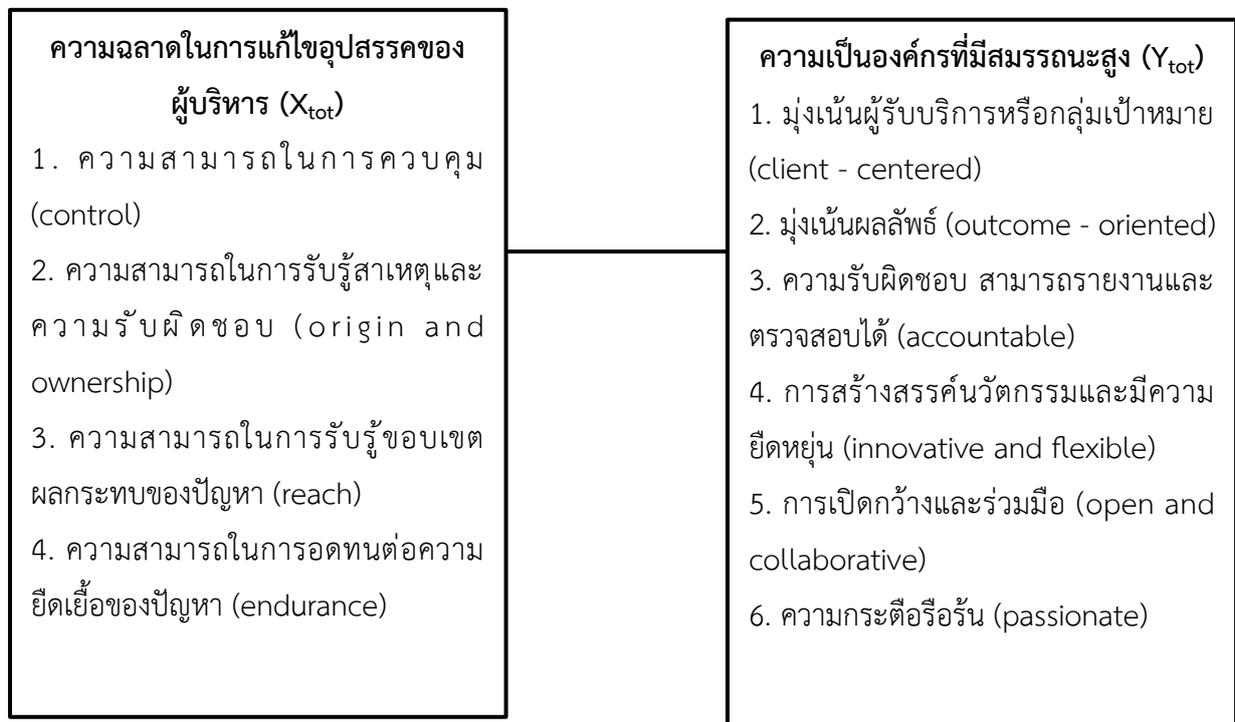
1. เพื่อทราบความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
2. เพื่อทราบความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยโดยมุ่งศึกษาความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารของ สทอลซ์ (Stoltz) ที่มีหลักการสำคัญ 4 ประการ คือ 1. ความสามารถในการควบคุม (control) 2. ความสามารถในการรับรู้สาเหตุและความรับผิดชอบ (origin and ownership) 3. ความสามารถในการรับรู้ขอบเขตผลกระทบของปัญหา (reach) 4. ความสามารถในการอดทนต่อความยืดเยื้อของปัญหา (endurance)

สำหรับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาตามแนวคิดของ ลินเดอร์และบรูคส์ (Linder and Brooks) ซึ่งได้นำเสนอองค์ประกอบขององค์กรที่มีสมรรถนะสูงไว้ 6 ประการ ได้แก่ 1. มุ่งเน้นผู้รับบริการหรือกลุ่มเป้าหมาย (client - centered) 2. มุ่งเน้นผลลัพธ์ (outcome - oriented) 3. ความรับผิดชอบต่อ สามารถรายงานและตรวจสอบได้ (accountable) 4. การสร้างสรรค์นวัตกรรมและมีความยืดหยุ่น (innovative and flexible) 5. การเปิดกว้างและร่วมมือ (open and collaborative) และ 6. ความกระตือรือร้น (passionate) ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 ขอบเขตเชิงทฤษฎีของการวิจัย (Jane, et al, 2004; Paul G. & Stoltz., 1997)

2. สมมติฐานของการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางของการวิจัย ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานทางการวิจัย ดังนี้

1. ความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร อยู่ในระดับปานกลาง
2. ความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร อยู่ในระดับปานกลาง
3. ความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารกับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร มีความสัมพันธ์กัน

3. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้แนวทางการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้สำเร็จตามกำหนดงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้วิจัยจึงได้กำหนดรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมการศึกษาวิจัย

ขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาวรรณกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจากตำรา เอกสารทางวิชาการ ข้อมูลสารสนเทศ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เรียบเรียงผลงานเสนอขอความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย ปรับปรุง แก้ไข ข้อบกพร่อง

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินงานตามโครงการวิจัย

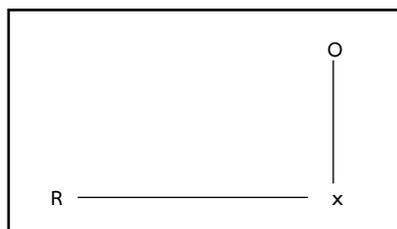
ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ นำเครื่องมือไปพัฒนาและตรวจสอบ เพื่อปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องของเครื่องมือและนำไปเก็บข้อมูลจากตัวอย่างในการวิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาตรวจสอบความ สมบูรณ์ของข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 รายงานผลการวิจัย

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนการจัดทำรายงานผลการวิจัย นำเสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมวิจัยเพื่อ ตรวจสอบแก้ไขให้ถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขและจัดทำรายงานการวิจัยฉบับร่างนำเสนอคณะกรรมการตรวจสอบ วิจัย ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอต่อคณะศึกษาศาสตร์ เพื่อขออนุมัติ จบการศึกษา

4. แผนแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ที่มีแผนแบบการวิจัย กลุ่มตัวอย่างเดียว ศึกษาสภาวะการณ์ ไม่มีการทดลอง (the one shot, non-experimental case study) ซึ่งนำเสนอเป็นแผนผัง (diagram) (แผนภาพที่ 2) ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 2 แผนแบบการวิจัย

เมื่อ R	หมายถึง	กลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจากการสุ่ม
X	หมายถึง	ตัวแปรที่ศึกษา
O	หมายถึง	ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

5. ประชากร

ประชากร คือ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 102 แห่ง โดยจำแนกเป็น สถานศึกษาในอำเภอเมืองสมุทรสาคร 54 แห่ง อำเภอกระทุ่มแบน 19 แห่ง และอำเภอบ้านแพ้ว 29 แห่ง

6. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการเปิดตารางประมาณการขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 608) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 86 แห่ง ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งประเภท (stratified random sampling) โดยจำแนกตามอำเภอ ซึ่งจำแนกเป็น สถานศึกษาในอำเภอเมืองสมุทรสาคร 46 แห่ง อำเภอกระทุ่มแบน 16 แห่ง และอำเภอบ้านแพ้ว 24 แห่ง

ผู้ให้ข้อมูล

กำหนดให้ผู้ให้ข้อมูลของแต่ละสถานศึกษาจำนวน 2 คน ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน 2) ครู จำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูล จำนวน 172 คน

ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 1 จำนวนประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามอำเภอในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

ที่	สถานศึกษา สังกัด สพป. สมุทรสาคร	สถานศึกษาสังกัด สพป. สมุทรสาคร		ผู้ให้ข้อมูล(คน)		
		ประชากร (แห่ง)	กลุ่มตัวอย่าง (แห่ง)	ผู้อำนวยการ สถานศึกษา	ครู	รวม (คน)
1	เมือง	54	46	46	46	92
2	กระทุ่มแบน	19	16	16	16	32
3	บ้านแพ้ว	29	24	24	24	48
รวม		102	86	86	86	172

7. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น (opinionnaire) จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้รายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งถามรายละเอียดเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันและประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน โดยมีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับเป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับ ความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของ สทอลล์ช (Stoltz) ประกอบด้วยตัวแปรย่อย 4 ตัว ดังนี้ 1) ความสามารถในการควบคุม (Control) 2) ความสามารถในการรับรู้สาเหตุและความรับผิดชอบ (Origin and Ownership) 3) ความสามารถในการรับรู้ขอบเขตผลกระทบของปัญหา (Reach) และ 4) ความสามารถในการอดทนต่อความยืดหยุ่นของปัญหา (Endurance)

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครตามแนวคิดของ ลินเดอร์และบรูคส์ (Linder and Brooks) ซึ่งมี 6 ตัวแปรย่อย ดังนี้ 1) การมุ่งเน้นผู้รับบริการหรือกลุ่มเป้าหมาย (Client - Centered) 2) มุ่งเน้นผลลัพธ์ (Outcome - Oriented) 3) ความรับผิดชอบต่อ สามารถรายงานและตรวจสอบได้ (Accountable) 4) การสร้างสรรค์นวัตกรรม และมีความยืดหยุ่น (Innovative and Flexible) 5) การเปิดกว้างและร่วมมือ (Open and Collaborative) และ 6) ความกระตือรือร้น (Passionate)

แบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มีลักษณะคำถามเป็นแบบจัดลำดับคุณภาพ 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's rating scale) โดยผู้วิจัยได้กำหนดค่าคะแนนของช่วงน้ำหนักเป็น 5 ระดับ มีความหมายดังนี้ ระดับ 1 หมายถึง ความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารหรือความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน ระดับ 2 หมายถึง ความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารหรือความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร อยู่ในระดับน้อย มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน ระดับ 3 หมายถึง ความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารหรือความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน ระดับ 4 หมายถึง ความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารหรือความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร อยู่ในระดับมาก มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน ระดับ 5 หมายถึง ความ

ฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารหรือความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน

8. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ตรงกับกรอบแนวคิดของการวิจัย และบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาคุณภาพของเครื่องมือ โดยมีขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวรรณกรรม ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำการศึกษาวิจัย แล้วนำมาจัดทำ โครงสร้างของเครื่องมือ โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ขั้นตอนที่ 2 สร้างแบบสอบถามโดยให้ครอบคลุมเนื้อหาเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบ ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามที่สร้างและพัฒนาขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษาที่ใช้ ตลอดจนเนื้อหาสอดคล้องกับลักษณะกลุ่มพฤติกรรม (content validity) เพื่อความสมบูรณ์และความถูกต้องของเนื้อหา โดยใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC = index of item objective congruence) โดยผลวิเคราะห์ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.8 - 1.0

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไข แล้วไปทดลองใช้ (try out) กับผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูในสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 แห่งๆ ละ 2 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 30 คน

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามมาคำนวณเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (rebiability) ของแบบสอบถามด้วยวิธีการของครอนบัค (Cronbach) โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha Coefficient) ได้ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับ ความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร (X) เท่ากับ .837 ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร (Y) เท่ากับ .960 และทั้งฉบับเท่ากับ .963

ขั้นตอนที่ 5 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

9. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยทำบันทึกถึงคณะศึกษาศาสตร์ผ่านภาควิชาการบริหารการศึกษา เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2) ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทางออนไลน์ (Google form) และด้วยตนเอง

3) ดำเนินการเก็บแบบสอบถามทางออนไลน์ (Google form) และด้วยตนเอง ตั้งแต่ต้นเดือนกรกฎาคม 2565 ถึงเดือน สิงหาคม 2565 และได้แบบสอบถามความคิดเห็นที่สมบูรณ์คืนจากสถานศึกษาจำนวน 86 แห่ง จำนวน 172 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

10. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ใช้สถานศึกษาเป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) เมื่อได้รับแบบสอบถามความคิดเห็นคืนแล้วผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

- 1) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
- 2) ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนสำหรับแบบสอบถามแต่ละฉบับ
- 3) นำข้อมูลดังกล่าวไปคำนวณค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (frequencies: f) ค่าร้อยละ (percentage: %) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean: $\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา และ ครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ได้รับแบบสอบถามคืน 172 ฉบับ จากสถานศึกษา 86 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 100.00 จำแนก ตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน โดยหาค่าความถี่ (frequencies: f) และ ค่าร้อยละ (percentage: %) ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	เพศ		
	ชาย	66	38.37
	หญิง	106	61.63
	รวม	172	100
2	อายุ		
	21 – 30 ปี	25	22.88
	31 – 40 ปี	53	27.12
	41 – 50 ปี	64	30.51
	51 – 60 ปี	30	19.49
	รวม	172	100
3	ระดับการศึกษา		
	ปริญญาตรี	56	32.56
	ปริญญาโท	113	65.70
	ปริญญาเอก	3	1.74
	รวม	172	100
4	ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน		
	ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา	86	50.00
	ครู	86	50.00
	รวม	172	100
5	ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน		
	1 – 10 ปี	108	62.79
	11 – 20 ปี	46	26.74
	21 – 30 ปี	14	8.14
	30 ปีขึ้นไป	4	2.33
	รวม	172	100

จากตารางที่ 2 พบว่า สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 61.63 และ ส่วนเพศชาย จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 38.37 อายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พบว่า มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 37.21 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 31 - 40 ปี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 30.81 อายุระหว่าง 51 - 60 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 17.44 และ อายุระหว่าง 20 - 30 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 14.53 ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ พบว่า ระดับปริญญาโท จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 65.70 รองลงมา คือ ระดับปริญญาตรี จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 32.56 และปริญญาเอก จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.74 ตำแหน่งปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ พบว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และ ครู จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ พบว่า มีประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน 1 - 10 ปี จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 62.79 รองลงมา คือ ประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน 11 - 20 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็น ร้อยละ 26.74 ประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน 21 - 30 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็น ร้อยละ 8.14 และ ประสบการณ์ในตำแหน่ง 30 ปีขึ้นไป จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.33

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด

ผลการวิเคราะห์ความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร มีรายละเอียดตามตารางที่ 6 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครโดยภาพรวม (X_{tot})

(n = 86)

ด้าน	ความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษา (X_{tot})	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1	ความสามารถในการควบคุม (X1)	4.69	0.51	มากที่สุด	3
2	ความสามารถในการรับรู้สาเหตุและความรับผิดชอบ (X2)	4.74	0.44	มากที่สุด	1
3	ความสามารถในการรับรู้ขอบเขตผลกระทบของปัญหา (X3)	4.65	0.51	มากที่สุด	4
4	ความสามารถในการอดทนต่อความยืดหยุ่นของปัญหา (X4)	4.73	0.51	มากที่สุด	2
	รวม (X_{tot})	4.70	0.45	มากที่สุด	

จากตารางที่ 3 พบว่า ความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($x = 4.70$, $S.D. = 0.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

ความสามารถในการรับรู้สาเหตุและความรับผิดชอบ ($x = 4.74$, $S.D. = 0.44$) ความสามารถในการอดทนต่อความยืดหยุ่นของปัญหา ($x = 4.73$, $S.D. = 0.51$) ความสามารถในการควบคุม ($x = 4.69$, $S.D. = 0.51$) ความสามารถในการรับรู้ขอบเขตผลกระทบของปัญหา ($x = 4.65$, $S.D. = 0.51$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) พบว่าอยู่ระหว่าง $0.44 - 0.51$ มีการกระจายตัวของข้อมูลน้อยแสดงว่าความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามไปในทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

การวิเคราะห์ความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้มัชฌิมเลขคณิต (x) และ

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) นำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของ (Best) ปรากฏในภาพรวมดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวม (Y_{tot})

($n = 86$)

ด้าน	ความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา (Y_{tot})	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1	มุ่งเน้นผู้รับบริการหรือกลุ่มเป้าหมาย (Y_1)	4.65	0.44	มากที่สุด	6
2	มุ่งเน้นผลลัพธ์ (Y_2)	4.68	0.46	มากที่สุด	5
3	ความรับผิดชอบ สามารถรายงานและตรวจสอบได้ (Y_3)	4.73	0.39	มากที่สุด	3
4	การสร้างสรรคนวัตกรรมและมีความยืดหยุ่น (Y_4)	4.71	0.47	มากที่สุด	4
5	การเปิดกว้างและร่วมมือ (Y_5)	4.74	0.42	มากที่สุด	2
6	ความกระตือรือร้น (Y_6)	4.79	0.40	มากที่สุด	1
	รวม (Y_{tot})	4.72	0.38	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4 พบว่า ความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($x = 4.72$, $S.D. = 0.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ความกระตือรือร้น ($x = 4.79$, $S.D. = 0.40$) การเปิดกว้างและร่วมมือ ($x = 4.74$, $S.D. = 0.42$) ความรับผิดชอบ สามารถรายงานและตรวจสอบได้ ($x = 4.73$, $S.D. = 0.39$) การสร้างสรรคนวัตกรรมและมีความยืดหยุ่น ($x = 4.71$, $S.D. = 0.47$)

มุ่งเน้นผลลัพธ์ ($x = 4.68$, $S.D. = 0.46$) มุ่งเน้นผู้รับบริการหรือกลุ่มเป้าหมาย ($x = 4.65$, $S.D. = 0.44$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) พบว่าอยู่ระหว่าง $0.39 - 0.47$ มีการกระจายตัวของข้อมูลน้อย แสดงว่าความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามไปในทิศทางเดียวกัน

เมื่อวิเคราะห์ระดับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร เป็นรายชื่อโดยจำแนกเป็นรายด้าน 1) มุ่งเน้นผู้รับบริการหรือกลุ่มเป้าหมาย 2) มุ่งเน้นผลลัพธ์ 3) ความรับผิดชอบ สามารถรายงานและตรวจสอบได้ 4) การสร้างสรรค์นวัตกรรมและมีความยืดหยุ่น 5) การเปิดกว้างและร่วมมือ และ 6) ความกระตือรือร้น

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารกับความ เป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารกับความ เป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ในภาพรวมได้วิเคราะห์ โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product - moment correlation coefficient) ปรากฏผลดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารกับความเป็นองค์กร
สมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

ความเป็นองค์กร สมรรถนะสูงของ สถานศึกษา	ความฉลาด การแก้ไข อุปสรรคของผู้บริหาร	มุ่งเน้นผู้รับบริการหรือกลุ่มเป้าหมาย (Y ₁)	มุ่งเน้นผลลัพธ์ (Y ₂)	ความรับผิดชอบ สามารถรายงาน และตรวจสอบได้ (Y ₃)	การสร้างสรรคนวัตกรรมและมีความยืดหยุ่น (Y ₄)	การเปิดกว้างและร่วมมือ (Y ₅)	ความกระตือรือร้น (Y ₆)	ภาพรวม (Y _{tot})
ความสามารถในการ ควบคุม (X ₁)		.562**	.602**	.615**	.581**	.517**	.566**	.650**
ความสามารถในการรับรู้ สาเหตุและความ รับผิดชอบ (X ₂)		.552**	.535**	.553**	.510**	.485**	.590**	.609**
ความสามารถในการรับรู้ ขอบเขตผลกระทบของ ปัญหา (X ₃)		.614**	.606**	.603**	.502**	.522**	.595**	.647**
ความสามารถในการ อดทนต่อความยืดเยื้อ ของปัญหา (X ₄)		.584**	.590**	.620**	.579**	.519**	.604**	.659**
ภาพรวม (X _{tot})		.632**	.639**	.654**	.594**	.559**	.643**	.701**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 5 พบว่า การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารกับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่าความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหาร โดยภาพรวม (X_{tot}) มีความสัมพันธ์กับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวม (Y_{tot}) มีความสัมพันธ์ในลักษณะคล้ายตามกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .701^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารรายด้าน (X₁ – X₄) กับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประณตศึกษาสมุทรสาครรายด้าน (Y1 – Y6) พบว่าคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด คือ ความสามารถในการอดทนต่อความยืดหยุ่นของปัญหา (X4) กับความรับผิดชอบ สามารถรายงานและตรวจสอบได้ (Y3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy} = .620^{**}$) ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคู่มี่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์น้อยที่สุด คือ ความสามารถในการรับรู้สาเหตุและความรับผิดชอบ (X2) กับการเปิดกว้างและร่วมมือ (Y5) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy} = .485^{**}$) ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารโดยภาพรวม (Xtot) กับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครรายด้าน (Y1 – Y6) พบว่าคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด คือ ความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารโดยภาพรวม (Xtot) กับความรับผิดชอบ สามารถรายงานและตรวจสอบได้ (Y3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy} = .654^{**}$) ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคู่มี่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์น้อยที่สุด คือ ความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารโดยภาพรวม (Xtot) กับการเปิดกว้างและร่วมมือ (Y5) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy} = .559^{**}$) ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครโดยภาพรวม (Ytot) กับความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารรายด้าน (X1 – X4) พบว่าคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด คือ ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครโดยภาพรวม (Ytot) กับความสามารถในการอดทนต่อความยืดหยุ่นของปัญหา (X4) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy} = .659^{**}$) ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคู่มี่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์น้อยที่สุด คือ ความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครโดยภาพรวม (Ytot) กับความสามารถในการรับรู้สาเหตุและความรับผิดชอบ (X2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy} = .609^{**}$) ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สรุปผลการวิเคราะห์ความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารกับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า ความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารกับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้ายตามกันอยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .701^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยข้างต้น สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากภาวะการณ์ในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอยู่ตลอดเวลา ทำให้ปัญหา อุปสรรค เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นเสมอ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเห็นความสำคัญในการพัฒนาความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของตนเอง โดยผู้บริหารเองรับรู้ถึงความสามารถของตนเองในการควบคุมปัญหา วิเคราะห์หาสาเหตุและปัจจัยอื่นอันเป็นต้นตอของปัญหา อุปสรรคเหล่านั้น มีความพร้อมต่อการรับมือขอรับในสถานการณ์ต่างๆ ตามหน้าที่ของตน ไม่ผลัการะความรับผิดชอบให้ผู้อื่น ตลอดจนมีการประเมินระดับและขอบเขตของปัญหาที่กระทบปัญหาให้อยู่ในวงจำกัดได้เป็นอย่างดี โดยมีให้ปัญหานั้น ๆ ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตในด้านอื่น ๆ ของผู้บริหารเองและรับรู้ได้ถึงระยะเวลาของปัญหา อุปสรรคที่จะเข้ามาในชีวิต รับรู้ถึงความเสี่ยงหรือการคงอยู่ของปัญหา อุปสรรค มีความสามารถในการจัดการกับความยืดหยุ่นของอุปสรรค รวมถึงมีวิธีจัดการได้อย่างเหมาะสม จึงทำให้ความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ อมรรวรรณ เวชกามา และมัทนา วัณณอมศักดิ์ (2564) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารการกับบรรยากาศองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ สราวุธ ตรีโรจน์พร (2559) ที่ได้ทำการศึกษา เรื่อง ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยรวมอยู่ในระดับสูง

2. ความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งไม่เป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร สามารถดำเนินการตามกระบวนการความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงได้เป็นอย่างดี โดยมุ่งเน้นให้องค์กรมีความรับผิดชอบต่อสร้างความกระตือรือร้นให้เกิดขึ้นในองค์กร เปิดกว้างและร่วมมือ เป็นองค์กรที่สามารถรายงานและตรวจสอบได้ ตลอดจนสร้างสรรค์นวัตกรรมในการดำเนินงานหรือจัดการกับอุปสรรคปัญหาที่อาจเกิดขึ้น และมีความยืดหยุ่น มุ่งเน้นต่อการดำเนินการให้บรรลุผลลัพธ์ สอดคล้องกับ สุกัญญา พรอมอารักษ์ ที่ได้ทำการศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำเชิง

นวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อองค์กรขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า การเป็นองค์กรขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ บัณฑิตา สิทธิพงศา กุล (2565) ที่ได้ทำการศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารกับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุทสาคร พบว่า ความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุทสาคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ จิราภรณ์ เข้มทอง (2562) ที่ได้ทำการศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์กร สมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 พบว่า ความเป็นองค์กร สมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มากที่สุด

3. จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษากับ ความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุทสาคร พบว่า ความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับความเป็นองค์กร สมรรถนะสูงของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุทสาครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่ง สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับ ความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุทสาครโดยมี ความสัมพันธ์ลักษณะคล้ายตามกันอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามุทสาครเป็นผู้มีความสามารถในการจัดการปัญหา อุปสรรคได้ดี ไม่ว่าจะเป็นการควบคุม วิเคราะห์หาสาเหตุ ประเมินขอบเขตผลกระทบของปัญหา อุปสรรค การอดทนต่อความยืดเยื้อของปัญหา อุปสรรคและมีความรับผิดชอบ อันนำมาสู่การบริหารสถานศึกษาให้เป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูงประสบ ความสำเร็จและเป็นที่ยอมรับจากสาธารณชน จากผลการศึกษาพบว่า ความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุทสาคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ส่งผลให้ความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุทสาคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ตามไปด้วย สอดคล้องกับ สทอลล์ช (Stoltz, 1997) ที่กล่าวว่า แนวคิดความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรค (AQ) นอกจากจะสามารถนำมาใช้กับบุคคลได้แล้ว ยังสามารถนำมาใช้ กับกลุ่มบุคคลได้อีกด้วย โดยช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพของทีมงาน (teams), สัมพันธภาพระหว่างกัน (relationships), ครอบครัว (families), องค์กร (organizations), ชุมชน (communities), วัฒนธรรม (cultures) และสังคม (societies) สอดคล้องกับ มัมฟอร์ดและคณะ (Mumford and others) ที่ได้ศึกษาพัฒนา โมเดลภาวะผู้นำที่เรียกว่า “Skill-based model of leadership” เพื่อศึกษาทฤษฎีภาวะผู้นำโดยยึดหลักการ แก้ไขปัญหาขององค์กร เพื่อหาเหตุผลของการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลขององค์กร โดยพบว่ารูปแบบทักษะ ภาวะผู้นำนั้นประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ อันได้แก่ 1). สมรรถนะ (competencies) 2). คุณลักษณะส่วน

บุคคล (individual attributes) 3). ผลลัพธ์ของภาวะผู้นำ (leadership outcome) 4). ประสบการณ์ทางอาชีพ (career experiences) และ 5). อิทธิพลจากสภาพแวดล้อม (environmental influences) โดยองค์ประกอบในส่วน สมรรถนะ (competencies) ได้แก่ ทักษะการแก้ปัญหา อันหมายถึง ความสามารถในการกำหนดปัญหา/ระบุปัญหาในองค์กร รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหา แสวงหาทางเลือกในการแก้ไขก่อนลงมือแก้ปัญหาตามแผนที่เลือกไว้อย่างเป็นระบบ จะเห็นว่าทักษะในการแก้ไขปัญหามีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กรยิ่ง สอดคล้องกับ โมจิโกและเฟเบียน (Mojico, & Fabian, 2019) ที่ได้ศึกษาทำการศึกษารื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษากับค่านิยมองค์กรของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตเกษอน ผลการศึกษาพบว่า ความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษากับค่านิยมองค์กรของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตเกษอน มีความสัมพันธ์กันลักษณะคล้ายตามกัน สอดคล้องกับ พรณราย จันทราชา, เก็จนก เอื้อวงศ์ และอาจารย์ คุวัธนไพศาล (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์การสุขภาพดีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ผลการศึกษาพบว่า ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์การสุขภาพดีของสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .84 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุป

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง ความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารกับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยสามารถเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ความสามารถในการรับรู้สาเหตุและความรับผิดชอบ ความสามารถในการอดทนต่อความ ยึดเยื้อของปัญหา ความสามารถในการควบคุมความสามารถในการรับรู้ขอบเขตผลกระทบของปัญหา ตามลำดับ

ความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยสามารถเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ความกระตือรือร้น การเปิดกว้างและร่วมมือ ความรับผิดชอบ สามารถรายงานและตรวจสอบได้ การสร้างสรรค์นวัตกรรมและมีความยืดหยุ่น มุ่งเน้นผลลัพธ์ และมุ่งเน้นผู้รับบริการหรือกลุ่มเป้าหมาย ตามลำดับ

ความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ในลักษณะคล้อยตามกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .701^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาความสามารถในการรับรู้ขอบเขตของปัญหา อุปสรรค ด้วยการบริหารงานที่มีการทบทวนวิธีการดำเนินงานเป็นระยะและต่อเนื่อง เพื่อประเมินขอบเขตปัญหา อุปสรรค ติกรอบปัญหา อุปสรรค ให้ส่งผลกระทบต่อการทำงานสถานศึกษาน้อยที่สุดและเหมาะสม
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรเพิ่มเติมนโยบายบริหารงานที่มุ่งเน้นผู้รับบริการหรือกลุ่มเป้าหมาย ตั้งแต่กระบวนการศึกษา วิเคราะห์ ถึงความต้องการของผู้รับบริการหรือกลุ่มเป้าหมาย อันนำไปสู่การกำหนดเป้าหมาย พันธกิจ
3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรค ทั้งในด้านความสามารถในการควบคุม ความสามารถในการรับรู้สาเหตุและความรับผิดชอบ ความสามารถในการรับรู้ขอบเขตผลกระทบของปัญหา และความสามารถในการอดทนต่อความยืดเยื้อของปัญหา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง “ความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”
2. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร” หรือ “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร”
3. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างมาตรฐานวัดระดับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร”

เอกสารอ้างอิง

- กัญญา เอี่ยมพญา และคณะ. (2561). การจัดการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์. *ครุศาสตร์ปริทรรศน์*, 8(1), 352-360.
- จิราภรณ์ เข็มทอง. ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์การสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20. *วารสารบัณฑิตวิจัย*, 10(1), 97-113.

- บัณฑิตา สิทธิพงศากุล. (2526). ภาวะผู้นำของผู้บริหารกับองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์* 5(3), 1205-1221.
- พรรณราย จันทราชา, เก็จกนก เอื้อวงศ์ และอาจารย์ คุ้มธนไพศาล. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์การสุขภาพดีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. *สถาบันวิจัยพินิตธรรม*, 10(3), 61-76.
- สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน. (2566). แผนกลยุทธ์องค์กรสมรรถนะสูง (พ.ศ. 2566-2570) ของสำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567, 27 ธันวาคม 2567.
- สุภาวดี ขุนทองจันทร์. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างโลกาภิวัตน์กับ ค่านิยมพื้นฐานในสังคมไทย. *มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 7(1), 160.
- สรารุช ตรีโรจน์พร, แฉ่งน้อย ย่าน วารี, และ พนายุทธเชยบาล. (2559). ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. *Journal of Humanities and Social Sciences University of Phayao*, 4(3), 28-37.
- อมรรวรรณ เวชกามา และมัทนา วังถนอมศักดิ์. (2564). ความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารกับบรรยากาศองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 13(2), 53-66.
- Jane C. Linder & Jeffrey D. (2004). Transforming the public sector. *Outlook Journal*, 3, 76-78.
- Okorji, Perpetua N., and Fabian Epetuku, "Relationship Between Principals' Adversity Quotient and Leadership Styles in Secondary Schools in Delta State, Nigeria. *International Journal of Scientific and Research Publications*, 9(7), 938-945.
- Paul G. Stoltz. (1997). *Adversity Quotient: Turning obstacles into opportunity*. (New York: John Wiley and Sons, 106-125.
- Robert V. Krejcie & Daryle W. Morgan. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and psychological measurement*. 30, 608.